

СПАДЩИНА ДОБРА ЮРІЯ РОГОВОГО

Як не банально це звучить, але природа творчості незбагненна.

Хрестоматійний приклад: Чехов подарував нам афоризм «Стислість – сестра таланту», а сам переймався тим, що не написав роману. Виразна лаконічність його оповідань стала не тільки матеріальною підтримкою для родини, але й... Та не переповідатиму загальновідомих фактів. А поїздка на Далекий Схід з метою збору життєвого матеріалу для омріяного роману обернулася хворобою, що призвела до смерті відомого письменника і драматурга...

Часом саме життя створює нам «сприятливі» умови для розкриття творчих задатків. Для реалізації задумів, яким не знайшлося б часу для реалізації, аби не відчули... подиху смерті у спину. Аби не підступні хвороби, які вибивають нас із узвичаєного ритму, з кола спілкування і вимагають проведення ревізії. Передусім – способу життя, пріоритетних цінностей, почасти – переоцінки ідеалів, що побутують у суспільстві споживання. Чому не повної ревізії? На жаль, крім внутрішньої свободи існує ще й фінансова незалежність, а цей рівень далеко не кожному з митців доступний. Скоріше навпаки.

Смерть батька змусила Юрія Рогового завдати собі на плечі хрест видання неопублікованих раніше творів Шевченківського лауреата. За синівським обов'язком, він упорядковує рукописи Феодосія Рогового та його літературного побратима Михайла Булаха, оприлюднює збережений епістолярій шістдесятників як данину пам'яті тим, хто прагнув зробити цей світ добрішим, людянішим («Роса в червону ніч», 2006; «Тринадцятий апостол, або Сподівання добра і справедливості», 2014; «Задумані вікна», 2015). Він намагається достукатися до потенційних меценатів і догукатися до сумління видавців...

Ю. Роговий називає себе біологом не лише за освітою, а й за душевним покликанням. Не знаю, яким чином це поєднується з рушницею на фото біля багаття. У моїй свідомості художній талант з інстинктами мисливця – речі різнополюсні. Хіба що полювання за враженнями... На тонкій межі буття і небуття? Можливо. Чи не з таких спостережень зринають відкриття себе – Іншого: «Не зна пташеня, що мисливець – крильми до мене горнеться» («Довіра»), «Вчусь у природи: повільна вона, та все ж – наполеглива» («Учитель»), «Мабуть, я виріс – бачу дрібних комахок на стежці крутій» («Зріст»), «Корівка божа на долоні пасеться в мене, грішного» («Пастух»).

Чи не тому людині розумній протиставляє людину вмілу: «Душоділ проліг між людьми розумними... Вмілих чекати?» («Міст»). Саме під такою назвою 2017 р. побачила світ вже восьма книга Юрія Рогового. Збірка хоку «Людина вміла» зустрілася з читачем, а її автор продовжує розробляти свою руку після паралічу. Розробляти фізично і поетично. Бо істинні прозріння мають пройти з нами і біль, і любов, і безодню самотності.

Образ самотності відлунює у збірочці невідступно, як тінь: «Сорока наче, дід до скрині крадеться – лист не злякати б» («Чекання»), «Пошту сьогодні всьоме, здається, глянув... Павутина скрізь» («Павутина»). Екзистенційна самота сягає висот духовності: «За малих боюсь: вони ще, звісно, вірять, що ВСІ їх люблять» («Боязнь»), «Другий день небо мовчить: літаки, мабуть, втомились плакати...» («Мовчання»).

За розважливістю проступає іронія: «Сказати гарне схотілось людині... Так слів забракло все ж». Автор виносить вирок душевному «багатству» й позірній «людяності» вбивчим означенням стану нашої духовності. Цю сутнісну рису винесено в заголовок хоку «Убогість». Думки гострі, мов скалки: «Гижа то гижа, та кланятися мусиш, чоботи миючи» (Миття»), «Думає мати, дитя породивши, що невічне воно?» («Думка»). Запитальна діалогічність, сповідальна відвертість, філософська спостережливість...

Як і в кожного митця, не лишився поза увагою мотив зв'язку поета і народу: «На «Кобзар» хоку кладу: чи просякнуться духом Тараса?» («Кобзар»); тонка сув'язь літературних алюзій: «Сусід мурує... Я на хоку маленьке за день спромігся» («Робота»), «Мамонти снились: ніби пасу на луках, а вони раді...» («Пастух»), «Всі ми пророки. От вірян у цьому світі чи всім вистача?» («Всім»).

Мабуть, мистецтво хоку сягає своїх вершин, коли врівноважені змістово-формальні рамки (у Ю. Рогового мініатюра складається переважно із семи повнозначних слів) дають поштовх для рефлексій про сенс людського життя, моральний вибір особистості, загальнолюдські вартості: «Втікаймо, Душе!...» – Тіло чеку зірвало... й собі під ноги» («Втеча»); «Осліп чоловік. Тепер тільки «бачить», як мама хліб пече» («Видиво»); «Вибух створив нас. Вибух може й забрати... Нащо тобі був?» («Вибух»).

Власне, цей відгук з'явився з двох причин: по-перше, щоб дати вмілому авторові хоку знати, що не всі читачі «німі» і що часом веселики і журавлики летять разом попри фінансову короткозорість держави.